

Gymnastik- och idrottshögskolan

Kort om högskolan

Gymnastik- och idrottshögskolan (GIH) hade i medeltal 17 behöriga sökande per plats 2006. Därmed är GIH det lärosäte i landet som sammantaget har högsta antalet förstahandssökande i förhållande till antalet platser, om man bortser från de konstnärliga högskolorna.

Det är ett litet lärosäte med cirka 600 studenter. Det totala antalet nybörjare år 2005 var 150 personer och något fler året därpå. Könsfördelningen är jämn bland nybörjare på program.

Studenterna är unga; 66 procent av nybörjarna på program var under 25 år 2006, på fristående kurser något äldre.

Andel med högutbildade föräldrar, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Gymnastik- och idrottshögskolan	17	21	31	41	35
Jämförelsetal *	0,86	1,07	1,36	1,91	1,53

*Ett jämförelsetal över 1 innebär en *högre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med arbetarbakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Gymnastik- och idrottshögskolan	28	23	20	13	23
Jämförelsetal *	0,84	0,67	0,70	0,41	0,74

*Ett jämförelsetal under 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Andel med utländsk bakgrund, nybörjare respektive läsår, procent

	01/02	02/03	03/04	04/05	05/06
Gymnastik- och idrottshögskolan	8	12	11	11	18
Jämförelsetal *	0,46	0,69	0,56	1,55	0,76

*Ett jämförelsetal under 1 innebär en *lägre* andel än genomsnittet för befolkningen i det huvudsakliga rekryteringsområdet.

Under perioden som redovisas i diagrammen syns en kraftig ökning av andelen nybörjare med högutbildade föräldrar, och en minskning av andelen studenter med arbetarbakgrund. Andelen studenter med utländsk bakgrund har ökat från en mycket låg nivå i början av decenniet men ligger fortfarande betydligt under andelen i rekryteringsområdet.

Beträffande kvarvaro två år efter påbörjade studier – såsom redovisas för andra lärosäten i den här utvärderingen – kan sägas att det inte syns några signifikanta skillnader alls mellan olika grupper. Detta beror framför allt på att antalet nybörjare årligen är så litet.

Utbildningsutbud

GIH ger utbildning inom områdena idrott, undervisning och samhällsvetenskap, med tyngdpunkt på det förstnämnda. Det innebär framför allt idrottslärarytbildning med sikte på bred kompetens inom området, men även hälsopedagogutbildning och ett utbud av kurser med inriktning på friskvård och förebyggande hälsovård. Högskolan utbildar även tränare (80–120 poäng) och personer inom s.k. sport management.

Betoningen i kursutbudet är på program, där drygt 80 procent av studenterna återfinns. De fristående kurserna är mestadels inriktade på fortbildning och vidareutbildning.

Två kurser erbjöds på distans genom nätuniversitetet 2006. Utbildningen erbjuds som både hel- och deltidsstudier. En kurs gavs i samarbete med Högskolan i Skövde.

Förändringar under perioden

Programmet Sport management infördes bland annat med syftet att få flera studenter med annan etnisk bakgrund än svensk. Det startade 2002 och har varit ett populärt program, men har avvecklats för att ge utrymme för programutbildningarna och vissa fristående kurser. Detta framför allt av ekonomiska skäl (brist på utbildningsplatser).

GIH har i budgetunderlagen för de senaste fem åren betonat svårigheterna att genomföra en utbyggnad av den nya lärarutbildningen inom nuvarande takbelopp och fick 15 nya utbildningsplatser inför 2006.

En intern arbetsgrupp har gett förslag om en bättre balans mellan utbudet av programutbildningar och fristående kurser. Som en konsekvens kommer en utökning av antalet platser på fristående kurs att genomföras 2007.

Studentrekrytering

Rekryteringsförutsättningar 2002–2005

Rekryteringsbasen för det geografiska upptagningsområdet har förändrats efter införandet av den nya lärarutbildningen. Andelen nybörjare från Stockholms län har ökat. Ett skäl kan vara att det i dag utbildas lärare i idrott och hälsa vid 16 lärosäten i landet, mot 3 före införandet av den nya lärarutbildningen. Läsåret 2004/05 var cirka 70 procent av nybörjarna från Stockholmsområdet. De övriga rekryterades från hela Sverige.

Allmän verksamhet för rekrytering

Då utbildningarna på GIH är så eftersökta är det snarare urval än rekrytering som man ägnar sig åt. Information till blivande studenter finns i form av tryckt material, annonsering. Högskolan deltar i mässor, till exempel Träningsdagarna på Stockholmsmässan, där presumtiva studenter informeras om utbildning och verksamhet vid GIH. Med samma syfte anordnas Öppet hus vid högskolan. Tränarprogrammet genomförde 2006 en "T-dag" då studenterna visade upp vad som producerats under utbildningen. GIH använder även kända idrottare och tränare med anknytning till högskolan för att sprida information om utbildningarna. Ett femtontal studiebesök har anordnats för elever från gymnasieskolan.

Verksamhet för breddad rekrytering 2003–2005

Före 2002 hade man som mål att finna vägar för att underlätta för ungdomar med annan etnisk bakgrund att få studera vid GIH (dåvarande idrotts-högskolan).

År 2002 formulerades målen enligt nedan i GIH:s handlingsplan för breddad rekrytering.

"GIH skall aktivt arbeta för att bredda rekryteringen till högskolan. Med detta avses mångfald i en bred mening där kön, klass, etnicitet, religion, funktionshinder och sexualitet ingår. GIH skall sträva efter att vara en organisation där medvetenhet om breddad rekrytering (hur och varför) är hög på alla nivåer samt att GIH är en organisation som präglas av mångfald bland studenter och personal."

För att åstadkomma detta formulerades i handlingsplanen följande aktiviteter och metoder, som skulle kunna genomföras under förutsättning att resurser gavs för sådana verksamheter.

Internt arbete med syfte att främja rekrytering och mångfald. Detta avser framför allt arbete med vision och målbild för att väva in aspekter som breddad rekrytering och mångfald, arbete för att ta lärdom av hur andra högskolor arbetar, samt interna seminarier tillsammans med mångkulturellt centrum.

Utbildning av studentambassadörer för att stödja arbetet med mångfald, samt väcka tanken på högre studier.

Studiebesök på högskolan. Utarbeta ett program för att kunna ta emot studiebesök, med skraddarsydda föreläsningar. Inbjudan skickas till lämpliga gymnasieskolor, komvux och folkhögskolor.

Rekrytering av personal med tanke på bland annat kulturell mångfald, för att låta mångfalden genomsyra hela organisationen och inte bara vara inriktad på de studenter som ska rekryteras.

Mentorsprogram. Samarbetsprojekt med studentkåren där både studenter och personal kan bli engagerade i fadderverksamhet, studiestöd, studiebesök på högskolan, tränarstöd i olika idrotter samt informationsinsatser. Detta skulle kunna ske i samarbete med idrottsklubbar eller andra föreningar som exempelvis Fryshuset.

Pedagogisk utveckling för att utbilda en ny grupp av studenter och bättre tillgodose de nya behov som uppstår, framför allt för att se till individuella behov snarare än utbildning för kollektivet. I detta ligger språkhjälp och förberedande kurser för de personer som har språkliga svårigheter eller som kommer från icke-akademiska miljöer.

Alternativ antagning förutom urvalet baserat på betyg och högskoleprovresultat.

"Scholarship"-idén – att man tilldelar utbildningsplatser till vissa personer enligt vissa kriterier, t.ex. att man har utmärkt sig som ledare inom sin idrott (positiv särbehandling.)

Öka det internationella inslaget i utbildningarna, t.ex. genom att anlita gästlärare, och att utnyttja utbytesstudenter/utländska studenter som en resurs.

Externa aktiviteter. Omfattar exempelvis marknadsförings- och informationsinsatser, samarbete och nätverk, "Påverka påverkarna".

Bland de genomförda åtgärder som GIH redovisar för verksamhetsåret 2006 är att framgångsrika idrottsledare har använts för att ge kännedom om GIH i målgrupper som vanligtvis inte söker sig till högskolan. Dessutom sker ett kontinuerligt utbyte av idéer om hur elever ska se högskolan som en naturlig fortsättning på sin studietid genom det nätverk av externa lärare som medverkar i VFU:n.

Utöver detta förbereds ett hälsoprojekt vid kunskaps- och designcentret Livstycet, där invandrarkvinnor i Tensta är aktiva. Högskolan har en förhoppning att ett av projektets bieffekt blir en positiv attityd till högskolestudier bland deltagarna.

Reell kompetens och alternativt urval

GIH har enligt uppgift i årsredovisningen tillämpat bestämmelserna om reell kompetens har vid antagningen 2006, men ingen statistik redovisas.

Inför hösten 2006 provade GIH för fjärde gången alternativt urval till Tränarprogrammet. Arton av 25 platser reserverades för sökande genom alternativt urval där den sökandes lämplighet för studier på programmet var utslagsgivande. Idrotternas specialförbund deltog som expertgranskare under intervjuerna med de sökande. De sökande rangordnades sedan utifrån informationen i ansökan, en levnadsbeskrivning och den kompletterande intervjun. Införandet av intervjuer vid antagningen till Tränarprogrammet ger enligt högskolan bättre möjligheter att bedöma studenterna ur ett vidare kunskapsperspektiv och kan även bidra till breddad rekrytering.

Högskoleverkets bedömning

Utfall i förhållande till förutsättningar

Det kan konstateras råda en snäv rekrytering till GIH, från i huvudsak traditionella akademikerhem. I handlingsplaner och årsredovisningar artikuleras tydligt intentioner att bryta det rekryteringsmönstret. Trots detta förstärktes rekryteringen av i huvudsak studenter från akademikerhem under en följd av år på 00-talet. Till läsåret 04/05 vändes den trenden, med en svag förändring i den andra riktningen.

Med det höga söktryck man har på GIH är en relevant fråga vilka förväntningar om bred rekrytering det är rimligt att ha. Ett väsentligt hinder i ambitionen att bredda rekryteringen är det begränsade antalet utbildningsplatser.

Det ska dock framhållas att satsningarna före år 2002 på att underlätta för sökanden med annan etnisk bakgrund att komma in på högskolan tycks ha gett vissa resultat. Andelen med utländsk bakgrund bland nybörjarna har visat en tydlig ökning de senaste åren, även om den tidigare nivån var mycket låg.

Hur man arbetat med breddad rekrytering

GIH uttrycker en vilja att bredda rekryteringen, men har – förutom att man till en del börjat tillämpa alternativa antagningsmetoder – inte bedrivit några särskilda insatser för att verkligen få en sådan förändring till stånd, varken i projektform eller i den reguljära organisationen. Inte heller görs några insatser för eller uppföljning av kvarvaro och genomströmning.

Handlingsplanen för breddad rekrytering från december 2002 innehåller idéer på ett antal aktiviteter och metoder för en breddad rekrytering och mångfald (se ovan), men GIH, dåvarande Idrottshögskolan (IH), poängterade samtidigt att en förutsättning för att genomföra dessa aktiviteter var att IH fick för ändamålen nödvändiga resurser. Möjligen bör det finnas utrymme för att omdisponera budgeten för exempelvis marknadsföring för att genomföra de uppdrag som faktiskt åligger lärosätet.

Det fortsatta arbetet

Intentionerna i handlingsplanen för breddad rekrytering är goda. Emellertid saknas medel för att utifrån den grunden omsätta intentionerna i faktisk verklighet. Ramarna för dimensionering och den befintliga budgeten sätter gränser för hur bred rekryteringen blir.

Högskoleverkets förhoppning är att regeringen diskuterar denna situation med GIH för att de aktiviteter som nämns i handlingsplanen ska komma till stånd. Det finns anledning att betrakta GIH:s utbildningar som mycket betydelsefulla för den sociala och kulturella integrationen i det svenska samhället, eftersom idrottsrörelsen har en viktig funktion därvidlag. GIH betraktar det som viktigt att deras studenter representerar alla samhällsgrupper inte minst med hänsyn till att de ska utgöra goda förebilder för barn och ungdomar.